

**ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

12ος
13ος

Περιοχή ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Πόλη ή Χωριό Επάνω Μπουλαριού.

Νομός ή Έπαρχία ΛΑΚΩΝΙΑΣ Μοναστήρι ή Έκκλησία Αϊ Στράτηγος

Αρχιτεκτ. τύπος Διαστάσεις: 9,35X4,85μ. Σταυροειδής δικυόνιος με τρούλο και νάρθηκα, προστώο.

Τοιχογραφίες Δύο στρώματα τοιχογραφιών, το

Α' στρ. στο ιερό βήμα, κυρίως ναό και μέρος του νάρθηκα.

Τρούλος: Παντοκράτωρ, επάνω από τα παράθυρα Σεραφείμ ή τετραμόρφος μεταξύ των παραθύρων ανά δύο ολόσωμοι Προφήτες, σφαιρικά τρίγωνα:

οι Ευαγγελιστές (αν. ο Ματθαίος και ο Ιωάννης). Αψίδα-τεταρτοσφαίριο

Πλατυτέρα ένθρονη με δύο σεβίζοντες αγγέλους. Ημικύλινδρος: ολόσω-

μοι μετωπικοί οι Νικόλαος, Βασίλειος, Χρυσόστομος και Πολύκαρπος.

Πρόθεση: τεταρτοσφ.: ημίσωμος Θεοδόσιος ο Κοινοβιάρχης, καμάρα:

Χρονολογία Α' στρ.: τέλος 12ου αι., Β' στρ.: β' μισό 13ου αι..

Κατάσταση Στερέωση από την Υπηρεσία το 1968.

Βιβλιογραφία Δρανδάκης 1995 σ. 392-456. Δρανδάκης 1964, σ. 16-61,

πίν. 9-12α, 14β-49. Δρανδάκης ΔΧΑΕ 1980-81, σ. 247, σημ. 34.

Δρανδάκης 1988γ σ. 73. Κουνουπιώτου 1968, σ. 204. Κουνουπιώτου -

[ημ. 155α. β]

συν. στο 2ο Σχτίο

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ: ν.πλ.:Θεραπεία της συγνύπτουσας, β.πλ.:Θεραπεία
 του τυφλού, Ν.τοίχος:Ο Ελευθέριος.Ιερό-καμάρα:Ανάληψη,χαμηλότε-
 ρα:η Κοινωνία των Αποστόλων,χαμηλότερα μετωπικοί Ιεράρχες.
 Διακονικό:τεταρτοσφαίριο:ημίσωμος Γεώργιος,καμάρα:Θεραπείες
 δύο παραλυτικών,β.τοίχος:Αγαθάγγελος.Κυρίως ναός:γωνίες εισόδου
 προς παραβήματα:μισοσβησμένο κεφάλι αγίου. Δ.πλ. αριστερής παρα-
 στάδας ιερού:άγγελος Ευαγγελισμού.Β.κεραία-καμάρα:Γέννηση,τύμπα-
 νο:Εγερση Λαζάρου,χαμηλά:στηθάρια αγίων Ανεμποδίστου,Αφθονίου,
 και Ελπιδοφόρου.Ν.κεραία-καμάρα:Υπαπαντή,δυτ.σιέλος Β.κεραίας:
 Βαΐοφόρος.Ν. κεραία:Μ.Δείπνος,χαμηλότερα Νιπτήρας,τύμπανο:Σταύ-
 ρωση.ΠΔ. διαμέρισμα:εις Αδου Κάθοδος,στηθάρια των αγίων Σαμωνά,
 Αβίβου και Γουρία.ΒΔ.χώρος:στηθάρια των αγίων Ευστρατίου,Αυξε-
 ντίου,Ιαρδαρίου.Γωνία μεταξύΒΔ.διαμερίσματος και τυμπάνου Β.κε-
 ραίας:κεφαλή Ακινδύνου.Δ.κεραία-καμάρα:Πεντηκοστή.Κυρίως ναός-
 πλάγιοι τοίχοι:ολόσωμοι στρατιωτικοί άγιοι.Εσωράχια δυτ.κεραί-
 ας: Β.εσώρ.:ημίσωμοι Ερμόλαος και Παντελεήμων,Ν.εσώρ.:ημίσωμοι
 Κόσμάς και Δαμιανός.ΝΔ.χώρος-τύμπανο:δεόμενη αγία, ΒΔ.χώρος-
 τυμ.:Παχώμιος.Δ.τοίχος:ολόσωμες άγιες.ΧώροςμεταξύΔ.τοίχου και ΒΔ
 διαμερίσματος ο λιθοξόος Λάβρος σε κύκλο. (2ο δελτίο)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Περιοχή ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ Πόλη ή Χωριό Επάνω Μπουλαριοί
 Νομός ή Έπαρχία ΛΑΚΩΝΙΑΣ Μοναστήρι ή Έκκλησία Αϊ Στράτηγος
 Αρχιτεκτ. τύπος _____

Τοιχογραφίες (συνέχεια από το πρώτο δελτίο του ναού)
Νάρθηκας: κεντρική καμάρα: Δευτέρα Παρουσία. Δ. κεραία-καμάρα-κέντ:
Ετοιμασία του θρόνου. Β' στρώμα: πολλές εποχές και χέρια.
Κτιστό τέμπλο: Χριστός και Βρεφοκρατούσα. Κυρίως ναός Β. τοίχος:
Αρχων Μιχαήλ, Βαβύλας ολόσωμοι και Γεώργιος έφιππος. Κάτω από το
χέρι του Μιχαήλ η αφιερωματική επιγραφή με χρονολογία, οι Γεώρ-
γιος και Κυπριανός. Ν. καμάρα: σκηνές της Δευτέρας Παρουσίας.
Β. καμάρα: ο Χριστός προ του Πιλάτου, ο Χριστός διαλεγόμενος μετά
Χρονολογία Α' στρ.: τέλος 12ου αι., β' στρ.: β' μισό 13ου αι..

Κατάσταση Κωνσταντινούπολη - Μοναχίσσων
 Βιβλιογραφία Ετζέογλου 1972, σ. 299, πίν. 239 α-β. Ηλιοπούλου 1973, σ.
114. Djuric 1976, σ. 176. Λαζαρίδης 1975, σ. 10. Σημ. Χατζηδάκη
1970. 1979 θ' σ. 410-411. Μπακούρου 1982 σ. 129. Skawran 1982
p. 173 no 52 fig. 284-308. Kalopissi 1992 cat A no 20 p. 69-70.

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ: των αρχιερέων, τύμπανο: Προδοσία Ιούδα. Νότ. τύμπανο:
μετωπικός άγγελος. Δ. τοίχος: ένθρονος Νικόλαος και Θέκλα η πρωτο-
μάρτυς και επιγραφή που σώζεται μέρος της, κεφάλι Παναγίας
από Β' Παρουσία. Β της θύρας Χυριακη και Νίκων. Β. τύμπανο: Γεώργιος
σκοτώνει τον δράκοντα, Προφ. Ηλίας. Αν. τοίχος: Ιεράρχης, Αρχάγγελος.

Δρανδάκης 1995 σ. 392-466, 1996 σ. 232³³ αρ. 445

Γκωγεί 1990, σ. 135-140

Περιοχή ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Νομός ή Έπαρχία ΛΑΚΟΝΙΑΣ, Μάνη Πόλη ή Χωριό Γρανω Μπουζαριοί

Μοναστήρι ή Έκκλησία 'Αϊ Σπύργος.

Άρχιτεκτ. τύπος Σταυροειδής με προύγκο, δικιόγιος.

Τοιχογραφίες Γραπτή διακόσμηση ποτηρών εποχών.

Στο μέγιστο του προύγκου ο Πατριάρχης σε προσηύχ
καί στο κύριο, ανάμεσα στα παράθυρα ανά δύο ορθό-
γωνιοι όρθιοι προφήτες. Στα εσωτερικά τρίγωνα
εισαγγελιστές. Στο πενταγωνοειδές της αψίδας έγγραφοι
η Παναγία ανάμεσα σε δύο άγγέλους και
κάτω 'εράρχες. Στον κυρίως ναό, ορθόγωνοι (β. η.)

Χρονολογία Κρίριο α' ή β' 11^{ος} αι. Παλαιότερο στρώμα: 1170-1190
β' στρώμα 13^{ος} αι. Τοιχογρ. νάρθηκα 13^{ος}-14^{ος} αι.

Κατάσταση

Βιβλιογραφία: Δραχδάκης 1964, σ. 16-61, πιν. 9-12α, 14β-49.

Κουκουπιώτου 1968, σ. 204, - Κουκουπιώτου -

Έξέλιξη 1972, σ. 299, πιν. 239α-β.

Αποστολίου 1973 σ 114

Πήλιος 1976 σ 176

μετωπικοί ~~πρόσpects~~ άγιοι, εκκνύς αὐτός
 τὸ Δωδεκάορτο καὶ δύο παραστάδες
 θαυμάτων τοῦ Χριστοῦ. Ἐπὶ νάρθηκα
 τῆς παράστασι τῆς Μέντονας κρίσις.
 Οἱ τοιχογραφίαι τοῦ νεώτερου στρώματος
 δὲν εἶναι ὡς οἱ σύγχρονοι οὔτε αὐτὸ τὸν
 ἴδιον ζωγράφο καὶ χρονολογοῦνται ἐπὶ 13^ο
 αἰῶνα. Οἱ τοιχογραφίαι τοῦ νάρθηκα
 ἑκτον, αὐτὸ τῆς παράστασι τῆς
 Μέντονας κρίσις εἶναι ἔργα 13^{ου}-
 14^{ου} αἰ.

Β. Βούκος: Αρχαγγ. Μιχαήλ με ἐπιγραφὴν 1275

Δρανδάκης, ΔΧΑΕ 1980-81, σ. 247, σημ. 34, Χατζηδάκης 1979 θ' σ. 410-11
 Λαφαρίδης 1975 σ. 10 Σημ. Μ. Χατζηδάκης 1970 Δρανδάκης 1988 γ σ. 73
 Skawran 1982 p. 173 no 52 fig. 284-308. Μπάκουρου 1982 σ. 129.
 Kalopissi 1992 cat A no 20 p. 69-70.

